

Urednik izdanja

Vana Dereta

Naslov originala

Andrea Bajani

OGNI PROMESSA

CENTRO
PER IL LIBRO
E LA LETTURA

Ovo delo je prevedeno uz
podršku Centra za knjige i čitanje
Ministarstva kulture Italije

2021 © Einaudi

Copyright ovog izdanja © *Dereta*, 2024

Andrea Bajani

Svako obećanje

Prevod sa italijanskog
Gordana Subotić

 dereta

U prvo vreme našeg zajedničkog života, Sara je ujutru išla sa mnom do škole da vidi decu. Tek smo se bili doselili u tu zgradu, preseljenje je bilo obavljeno na brzinu, i kao u svim selidbama, imali smo audiciju, stanare koji su nas gledali s prozora dok smo se mi trudili da ne kažemo i ne uradimo ništa što bi moglo da im smeta, želeli smo da nas odmah prihvate. Tako smo, u početku, na balkonu gajili samo veoma upadljivo cveće i prostirali najbolju odeću i uvek se pokazivali kao veoma skladan par. Kad bismo se svađali, zatvarali smo prozore da nas ne čuju i onda iskaljivali sav svoj bes. Soba bi se ispunila našim gnevom, zidovi bi se iskrivili, kuća bi postala pećina, svaki vrisak bio bi udar vetra više, zidovi su se širili ka spolja, tavanica je postajala sve viša. Tako bismo pomislili na gospođu iznad nas, na njenog unuka, dok gledaju kako im se pod izenada nadima pod nogama. Kad bismo okončali raspravu, otvorili bismo prozore, naš bes bi se izduvao sav odjednom, u jednom jedinom dahu koji je podrhtavao, a zidovi su se ispravljali, kao i pod. Mi bismo onda izašli na balkon osmehnuti i kako bismo videli nekog, rekli bismo: Dobar dan, kako je? Na stepenicama smo pozdravljali sve odreda, ja bih se predstavio i rukovao s komšijama, a Sara je uvek govorila Mi, jer Mi uliva sigurnost. Osim toga, bilo je romantično, kao da svaki put iznova započinjemo vezu, kao da ponovo biramo jedno drugo. I na kraju, pre svega zato što je Mi bilo dobar predznak.

U tom Mi koje je Sara izgovarala bio je čitav život koji ćemo zajedno proživeti, kao kofer do vrha ispunjen rečima, na koji zatim moraš da sedneš kako bi ga zatvorio. Da bi postojalo to Mi, neophodno je bilo imati decu. Jer njeno Mi nije bilo Mi kojih je sad samo dvoje, ali kasnije će nas biti troje ili četvoro, ako ne i petoro, i ispunićemo zgradu decom, koja će u početku plakati, a potom će izaći na balkon s nekim ko će ih voditi dok oni hodaju na prstima, a vi ćete moći da ih pozdravite ako poželite, potom će se na balkonu igrati sami, lica zagnjurenog u užinu, pa ćete ih videti kako držeći majku za ruku izlaze iz zgrade i idu u školu, videćete ih, zatim, kako izlaze sami, produže dva metra, osvrnu se, skrenu za ugao, pa pripale cigaretu, čućete nas onda kako se svađamo s njima, čućete treskanje vratima, dreku koja se širi iz sobe u sobu, potom ćete čuti i kako se nas dvoje svađamo, majka i otac, jer se ne slažemo oko načina vaspitanja, a jedno od nas ćete videti kako nervozno izlazi na balkon da pripali cigaretu, pa se vraća unutra i ponovo izlazi, jedno naše dete će izlaziti svako popodne, dok će drugo stalno sedeti u kući, videćete ga kako menja način hoda dole u dvorištu, kako se šepuri vrckajući ili odskakuje kao majmun, jedno od njih će se drsko isprситi, drugo će preplašeno pognuti ramena, onda će početi da dovode u kuću devojke i momke, i taman kad se naviknete na nekog od njih, taj neko ili neka naglo će prestati da dolazi, potom će se upisati na fakultet, pa ćete ih nedeljom gledati kako odlaze s ogromnom torbom i vraćaju se subotom sa istom torbom, deformisanom, videćete ih kako prilikom selidbe odnose ono malo svojih stvari i dolaze s vremena na vreme na nedeljni ručak ili za Uskrs i Božić, a nas, nas majku i nas oca, videćete odjednom napuštene kako satima sedimo na balkonu bez reči, da bismo utrčali u kuću na zvonjavu telefona, posle koje bismo opet imali šta da kažemo jedno drugom, onda ćete videti stomake kako

rastu dok prelaze preko dvorišta zajedno s našom decom i sve će ponovo krenuti iz početka, opet ćete čuti plač iz naše kuće, a mi ćemo tad naglo ostariti, u iznenadnom prasku, i osmehivaćemo se, zadovoljni, zauzeti oko te dece koju su nam naša deca podarila umesto sebe.

Međutim, vodili smo ljubav, a dete nikako da stigne. Naše Mi je svakog meseca padalo na tlo i razbijalo se nadvoje, i koliko god da ga lepili, više nije moglo da se zakrpi. Prvih meseci je bilo uobičajeno praviti ceo krug, ćutke savladavati menstrualne cikluse i ne misleći na to, samo voditi ljubav, jer nije se moglo ništa drugo do da se tražimo ispod odeće čim se približimo jedno drugom. Potom smo počeli da razmišljamo o deci, razmišljanje isprva lepo, s kojim bismo zagrljeni zaspali. Tako je vođenje ljubavi postalo pokušaj da povećamo svoje Mi, da od dvoje, koliko nas je bilo, postanemo troje, a zatim i četvoro, kao balon u obliku zeca u koji snažno duvaš, ali se najpre ništa ne događa, da bi se potom ukazalo jedno uho. U to vreme Sara mi je ujutru često pravila društvo do škole, pozdravljala se s decom iz mojih razreda kao da su svi oni naša deca. Poneko bi uzela u naručje, pitala bi kako ti izgledam. Svakog meseca isto zavaravanje. Nekoliko nedelja smo verovali, Sara je govorila kako oseća. Onda smo išli unaokolo prurušeni u porodicu, u dvoje iza jednog stomaka, sve što bi videle, naše oči su delile natroje. I bila je to beskrajna snaga, Sara mi je govorila: Ne plašim se nikog i ničeg. I nalazila je načina da priđe svim trudnim ženama koje je sretala, čak i bez reči, samo da bude tu, dopuštajući da stomaci govore umesto njih. Ali nikad se ništa ne bi dogodilo, meseci su prolazili, a nijedno od nas dvoje nije htelo kod lekara, makar da podelimo krivicu. Ona, međutim, nije više htela da ide u školu, svako jutro bi izmislila drugačiji izgovor da ostane kod kuće, već na vratima bi se

pozdravila sa mnom. Kad god bih je čuo kako u kupatilu otvara fioku sa ulošcima, znao sam da ću je videti kako izlazi grizući se za usnu. Sela bi pored mene i satima ništa ne bi govorila. Onda bi uveče mahnito posegnula za mnom u krevetu. Tako smo počeli da vodimo ljubav na neuravnotežen način, ona bi se bacila na mene, grčila bi stopala od gneva, žmireći u ljutnji. Potom bismo ostali da ležimo svako na svojoj polovini kreveta, da dišemo otvorenih očiju, svako s bolom koji je ionako bio samo njegov, koji onaj drugi nije mogao da ublaži.

Bio je jedan dug period tokom kojeg nismo više pominjali dete. Kružili smo oprezno kao da je ono opruženo negde u kući, nevidljivo i fetusno, a mi moramo da pazimo da ne naletimo na njega. Kretali smo se onako kako se ljudi kreću noću po kući, s napetošću na koži, s predostrožnošću u celom telu, spuštajući najpre petu, potom i celo stopalo, s rukama ispred sebe. I naslućivali smo njegovo prisustvo, nevidljivo i opruženo, preskakali smo ga pružajući nogu, koju bi pratilo telo, a kad bismo privukli i drugu nogu, nastavili bismo da hodamo. Što smo više izbegavali bilo šta da kažemo i što se više broj tih nevidljivih prisustava povećavao, bilo je sve teže kretati se. Malo-pomalo, podove naše kuće ispunjavala su ta sklupčana tela, pun ih je bio hodnik, dnevna soba, kuhinja. Ponekad bi nam se činilo da ih vidimo čak i ispred ulaznih vrata, pa bismo morali da ih sklonimo ili odustanemo od izlaska, da sednemo i čekamo da se sama sklone. Tako bismo mi sedeli i čekali, gledajući u pod, čvrsto spojenih i nepomičnih stopala na ono malo slobodnog prostora u toj pretrpanoj kući.

Čak i kad smo razgovarali bilo je kao da je uvek ispred nas to dete kojeg nema, kao da se postavilo između nas, te da bismo razgovarali, moramo da se pomerimo desno ili levo od njega, kao u autobusu. A kad nismo razgovarali, gledali smo se, tražili se u očima onog drugog, u isto vreme krivci i tužioci. Oboje smo želeli da uđemo u oči onog drugog, preskočimo prepreku pa se bacimo u njih, prepustimo

se i skliznemo niz telesne cevi sve dok ne stignemo do mesta gde se sve zaustavlja. Tu bismo, negde, mogli saznati kod koga od nas dvoje ne ide, kod koga se zaglavilo. I pre svega, iznutra bismo mogli i da pomognemo jedno drugom, da prečešljamo oblast, centimetar po centimetar, uspeli bismo da uočimo grešku, preduzmemo nešto, oslobodimo decu, preokrenemo kontakte, brzo se vratimo gore, izađemo i napokon prodišemo. Ali ionako nismo mogli da uđemo jedno drugom u oči, te nam nije preostajalo ništa drugo do tog nemog smenjivanja optužbi i molbi za oprostaj. I dalje smo vodili ljubav, ali je to postala kolebljiva replika, kao skakači uvis koji se zalete, pa u poslednjem trenutku odustanu. Sara je prestala i da plače, ponekad bi mi samo prišla i zagrlila bi me, moje grudi bi postale njen jastuk, i bilo je jasno da više ne može. Ostala bi tako neko vreme, potom bi me pitala: Šta ćemo, ne odvajajući se od mene. Osećao sam kako mi njeno pitanje greje neku neodređenu tačku u grudima, kao da smo prisiljeni da razgovaramo kroz taj otvor koji mi je ona iskopala svojim dahom i svojim rečima. A u njenom pitanju šta ćemo, bilo je mnogo toga. Bilo je onog Mi koje se krunilo, bila je ona, bio sam ja, bila je kuća, ime na interfonu, i bili su naši roditelji koji sede na balkonu.

Zato smo uzeli psa. Ušao je u našu kuću kao neki profesionalac, na brzinu se osvrnuo oko sebe, prošao kroz sobe s držanjem nekoga kome je dovoljan jedan pogled da shvati šta treba da se radi, pa se vratio do nas i sklupčao se na tepihu. Mi smo, sedeći na sofi, složili lice kao da kažemo: Ne dajem ni pet para, te je on ostao na tepihu, već se dosađujući posle prvih nekoliko minuta rada. Ali ime mu nismo dali, jer sesti za sto i ređati imena na listu papira izgledalo nam je kao da smo mu dodelili ulogu deteta. Tako se sve vreme vrzmao po kući kao znak pitanja. Jedini srećan što je pas

bez imena bio je dečak sa sprata iznad nas, koji mu je svakog dana s balkona davao neko drugo, ali ionako se videlo da je psu dovoljno da ga zovu da bi mahnuo repom i žmirio kad ga pomaze. U svakom slučaju, svoj zadatak je shvatio, prvo što bi uradio ujutru bilo je da krene da traži po kući ona nevidljiva tela, ona nema prisustva koja su od našeg stana pravila skladište opsesija. Jedno za drugim, nežno bi ih zubima uhvatio za jedan kraj, pa ih vukao po podu sve ih sakupljajući u sobi u dnu hodnika, onoj što smo je ostavili praznu za slučaj da stigne dete, a koja je u međuvremenu postala soba za dasku za peglanje i za stvari koje ne bi trebalo da se vide. Potom bi opet bio pas, išao u šetnju na povocu, jurio ptice, turpijao nokte o asfalt, grizao papuče i spavao na krevetu, dahćući nam u lice svu svoju bezgraničnu ljubav.

Ali u sobi u dnu hodnika spavala su i ta prisustva koja više nismo želeli da gledamo po kući. Kad bih noću odlazio da se pomokrim, prolazio sam pored tih zatvorenih vrata i činilo mi se da čujem sve to disanje, da osećam promaju od koje su mi se ledila stopala. Jednom smo se čak sreli ispred tih vrata Sara i ja, i nije bilo potrebe ništa da kažemo. Samo sam je poljubio u čelo dok je žmurila u mojoj majici. Potom smo se sastali u krevetu, Sara se privijala uz moja leđa, priljubljujivala se uz mene grleći me, telom iscrtavajući jednu liniju uporednu s mojim, obuhvatajući me rukom kao sidrom prebačenim na drugu stranu. Sve ono što je pas uspeo da skloni od nas zatekli bismo potom u snovima koje nismo prepričavali, trčeći za njim tamo-amo po gradu, za njim koji je postao naš tamničar, a njegov povodac vrpca koja nas spaja. Gledali smo ga kako juri za golubovima i kad god bi nestao u nekom žbunu, kad god bi izašao iz parka prateći nekog psa, kad god ga ne bismo više videli, nadali smo se da se neće vratiti.

Poslednjeg meseca pred zatvaranje škole čuli smo zvuke. Svaki zvuk, čak i onaj za koji nam se činilo da ga ne čujemo, snimali smo malim rekorderima. Deca iz mog razreda premeštala su se u grupama sa svojim kutijicama, prelazila njima preko zidova domarske ostave, ispod katedre, preko torbi svojih drugova, unutar svezaka, stavljala ih u korpe za smeće, prevlačila ih preko učiteljica. Dok su tako kružili, prevrtali stolice i podizali ih na klupe kako bi bolje čuli šum tu ispod sebe, ličili su na radnike iz firme za čišćenje. Zvuci su ih očaravali, izbijali su na mestima na kojima ih nisu očekivali. Kad bi se tu zavukli, ne bi ih čuli. Najpre nisu primjećivali to smenjivanje tišina koje su trajale po jedan sat sa iznenadnom grmljavinom glasova, koju bi skoro istog trena progutala nova tišina i ko zna koja po redu grmljavina, i tako unedogled po ceo dan. Bilo je to vreme naše četvrti, naša osnovna škola je odbijala sate za sve nas. Bio je to sat s kukavicom, iz kojeg je na svaki sat iskakalo trista dečjih lica, koja su prvo širom otvarala usta, a zatim se zatvarala iza prozora.

Zvuke koje su deca snimala sve smo pohranili u jednu arhivu. Održavale su se te nedeljne sesije u kojima bi timovi dece stali u red, troje-četvoro u grupi, plus predstavnik, koji je u ruci držao aparat. Ja bih uzeo rekorder, kablom bih ga povezao s kompjuterom, a onda smo čekali da zvuci prođu s jedne na drugu stranu. Tokom prebacivanja, deca nisu gledala ni u kompjuter ni u rekorder, već u kabl, kao da se

tu sve događa, kao da kroz taj gajtan zaista prolaze tetkica i učiteljice, zatim katedra, korpa, Katerinina i Matildina lju-bičasta pernica. Gledali su ga očekujući da promeni oblik, kao zmija koja je progutala miša. Potom, kad su svi zvuci bili prebačeni na moj kompjuter, izvadio bih kabl, a oni bi odahnuli s olakšanjem. Tada je trebalo dati ime svakom zvuku, katalogizovati ga da ne bude zabune. Na kompjuteru smo napravili četiri odeljka, četiri tabele, nazvane Ljudi, Mesta, Predmeti i Životinje. Za decu, to je bio povod za mnoge rasprave i poneku čarku, koja bi, međutim, kratko trajala. Udaljili bi se od mene, okupljali se ukrug kao igrači ragbija, neko vreme govorili bez prestanka, a onda bi se vratili sa imenom koje bi dali nekom zvuku. Na smenu bi sedali i pisali pomoću tastature, prst bi im se ustremljivao na dugmiće kao grabljivi soko. Tako smo na kraju tih sesija po abecednom redu arhivirali naše snimke. Silvijinduginos, Matijinecipele, praznadomarevaostava, crvenapicasinćunima.

Jednoga dana bismo, obično sredom, slušali sve ono što smo snimili preko nedelje. Odgurnuli bismo klupe uza zid, spustili roletne tako da bude potpuni mrak, pa bismo svi posedali ukrug na pod. Oni su nepomični sedeli u tom krugu, isprva nevidljivi, potom bi se, kako smo se navikavali na mrak, malo-pomalo ukazivali. Na kraju su se, poslednje, pojavljivale oči, i svi bi ih razrogačili, što je bio njihov način da ne potonu u mrak. Tako su ispred nas prolazili zbornica s motociklom ispod nje koji neće da upali, Matijine cipele koje su na neki tajanstven način stvarale šum mora kao da su školjke, domareva ostava u kojoj je iskipela kafa. Slušali smo i kako je furiozan bio odmor, kako je sala za fizičko u prvim popodnevnim satima bila pusta, a ptice na drvetu naspram naše učionice galamile kao nikad dotad, pneumatski čekić koji je razbijao asfalt na ulici i tetkica u hodniku

koja kaže: Ugursuzi, vratite mi metlu. Posle nekog vremena, oči im više nisu bile razrogačene u mraku. Štaviše, svako od njih gledao je neku tačku na sopstvenom telu, ko u stopalo, ko u prst, a ko u koleno, dok su neki pak zurili uprazno, blago otvorenih usta i pogleda uprtog u sloj praznine, ekran koji je projektovao viđene zvuke.

Dan pre završetka školske godine, svako je ostalima dočarao zvuke iz svoje kuće, svako među njima je, u mraku iza spuštenih roletni, predstavio svoj zvuk razredu, govoreći u kojoj ulici stanuje, na kom spratu i koliko ih ima u porodici. Neki su već bili u kući svojih drugova, ali većina nije. Zamolio sam ih da sve urade sami, bez ičije pomoći, štaviše da, ako je moguće, snimaju tako da ih ne vide ni roditelji ni braća i sestre. Tako smo ušli u kuće drugih, čak i ja koji nikad nisam bio ni kod jednog od njih. Simonova kuća, sa susedima koji su renovirali stan ili ga rušili udarcima pijuka, Melisina, u kojoj je neko stalno ulazio u sobu i izlazio iz nje, te se neprekidno osećala promaja, Matildina, s televizorom upaljenim u svakoj sobi, na kojima niko nije gledao isti program, Silvijina, s mamom koja peva neku staru pesmu, koju decenijama nisam čuo, Đakomova, sa sestrom koja preko telefona vodi ljubavne razgovore s dečkom, mada se ne razume najbolje šta govori, Đulio koji je snimio svog oca kako hrče jer je ovaj govorio da to nije istina, te je Đulio napokon imao dokaz, Luka koji je snimio potpunu tišinu, a kad sam ga pitao zašto, rekao mi je zato što je stalno sam kod kuće, Beatrice kod koje se ništa nije čulo jer je, da je roditelji ne bi videli, rekorder držala u džepu pantalona. Bila je tu i Mikelova kuća, roditelji koji viču jedno na drugo izgovarajući grozote, treskanje vratima, i ja koji zamišljam njega i njegove plave naočare kako kruže s rekorderom u ruci dok se ceo svet oko njega ruši.

Iznad nas bi se povremeno čulo kako jedan dečak trči, mama ga je po podne ostavljala kod bake. Uveče bi potom dolazila po njega, otišli bi sa školskom torbom preko ramena. Video bih ih kako prelaze preko mračnog dvorišta. Ponekad bi sišao do mene, njegova baka bi me obavestila preko balkona, ja bih mu otvorio vrata, čuo bih njena gore kako se otvaraju, i nedugo zatim on bi ušao. Seo bi na sofu i upalio televizor. Onda bih se ja proderao s prozora da je stigao, zatvorio bih vrata, čuo bih kako se gore zatvaraju njena. Tako sam se dogovorio s njegovom bakom, da može da šiđe kad sam kod kuće, da mi ne smeta. Kad bih imao vremena, posvetio bih mu se, u suprotnom, on se sam zabavljao i nije me uznemiravao. Imao je šest godina i napamet je znao raspored kanala na daljinskom, kao i sadržaj frižidera, jer to je bilo ono što ga je istinski zanimalo u mojoj kući. Više i od frižidera zanimao ga je zamrzivač, koji je iskusno otvarao pošto bi se popeo na hoklicu prinetu upravo zbog te operacije. Onda bi zavukao ruku u kutiju sa sladoledom u kornetu, izabrao bi neki u zavisnosti od raspoloženja, pa seo na sofu. Ponekad bih ga zatekao kako stoji na hoklici i proučava kutije sa smrznutom hranom, dok ga zamrzivač zapahnuje svom svojom hladnoćom. Stajao bi tu i premetao po rukama kutije s graškom, kese s fotografijom spanaća postavljene za slikanje, pohovani sir, providne kese s dve-tri zemičke spasene iz korpice s hlebom. Gledao bi ih radoznalo ili

sumnjičavo, potom bi ih vratio. Proučavao ih je kao da hoće da ga prevare. Izvadio bi riblje štapiće, posmatrao ih izbliza i videlo se kako misli: Ti ionako nisi sladoled. U svakom slučaju, smrznuta hrana mu je zaokupljala pažnju, oduzimala mu dosta vremena od onog koje je provodio u mojoj kući. Jednom sam čuo neki zvuk, preplašeno sam otrčao u kuhinju i video kako mu je na pod ispala kutija s kroketima. Zatekao sam ga pored frižidera kako snažno duva u ruke, rekao mi je: Bila je vreła.

Prvi put je unuk gospođe odozgo došao u moju kuću onoga dana kad je Sara odnela nameštaj. Pre toga baka ga je puštala da razgovara sa mnom preko balkona, držao se za ogradu, s licem između rešetki. Pitao bi me: Šta radiš, iako ništa nisam radio, a kad bih mu odgovorio: Ništa, nije više pričao. Počeo sam namerno da radim nešto na balkonu kako bih mu rekao šta radim, kako bih koristio teške reči. Zalivam lale, Razmišljam, Pijuckam amaro, Grickam zrnca grožđa, Pevušim, a kad bih mu rekao nešto od toga, on se smejavao. Tako bi kad god bi ušao u kuću s nekom novom rečju, pokazivao tu reč kao da ju je našao dok se igrao. Onda ju je ponavljao trčeći po sobama, udahnuo bi, a kad bi izdahnuo, taj izdisaj bi postao reč koja se izvija uvis. Jedna za drugom, celu kuću je ispunio rečima, video bih ih kako izlaze kroz prozor kao mehurići od sapunice. Povremeno bi izašao na balkon, dozivao bi me kad bi neku zaboravio. Trampolina. Onda bi satima skakutao po njoj, uzimao je u usta, premetao, gubio je, da bi je potom opet negde ugledao.

Celu Sarinu selidbu video je s balkona. Stajao je gore, gledao kako ulaze i izlaze ljudi noseći nameštaj na ramenima, a on bi se sa svima njima pozdravljao. Zdravo, a oni bi zastali, spustili bi nameštaj, pogledali gore, otpozdravljali, ponovo

uzimali nameštaj i odlazili. Baka, koja je razumela sve što se imalo razumeti, uporno ga je zvala da uđe, ali on nije obraćao pažnju. Tražio je objašnjenja, primećivao stvari, tvrdio da je jači od Sarinih prijatelja koji su joj pomagali, zahtevao da se pozdrave s njim kad god uđu i izađu. Pre nego što je otišla, Sara mu je mahnula. On je, u tom trenutku shvativši, pogledao u mene kao da pita da li da odgovori na pozdrav. Pitao sam ga: Nećeš se pozdraviti?, a on je na brzinu rekao: Zdravo, koje se odmah zatvorilo, i ne stigavši do ostatka lica. Tako je i baka izašla na balkon, nalaktila se na ogradu i pogledala dole. Da ti ga pošaljem?, pitala me je, a ja sam rekao: Dobra zamisao. Tako je ona otvorila vrata, doviknula: Stiže, a ja sam ga video kako silazi, podlaktice oslonjene na stepenišnu ogradu.

Ušao je u kuću s rupama na zidovima od nameštaja koji je odnet. Bile su nalik nišama iskopanim svaka nekom eksplozijom. Svaka soba je imala svoju prazninu, Sarin nameštaj koji je donedavno bio tu, prislonjen uza zid zajedno s mojim. Prešao bi prag i okrenuo bi se, gledao me je kao da pomalo želi da uđe, a pomalo se plaši. Ja bih mu pokazao da uđe, a on bi ušao. Svaka soba je, viđena s vrata, predstavljala povređena usta, svaka niša – zub koji nedostaje. Gledao sam ga stojeći nepomično na vratima, video sam ga kako se kreće između sekutića i kutnjaka, na vrhovima prstiju se kretao jezikom. Svaki čas se okretao da me pogleda u oči, a ja sam mu pogledom i pokretom glave pokazivao da nastavi, da u ustima čudovišta mogu da hodaju samo deca. Onda se više ne bi plašio, dovoljno mu je bilo da mi slepo veruje. Gledao je u niše usred desni, lica užasnuto od odbojnosti, u te tako nasilne rupe u zidu. Potom se zavukao tačno među preostale zube. Stajao je tu i gledao me, a ja sam mislio kako bi se spasao tu na sredini čak i kad bi čudovište zatvorilo usta.

Za izdavača
Dijana Dereta

Lektura i korektura
Nevena Živić

Dizajn korica
Milica Stanković

Likovno-grafička oprema
Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-493-8

Tiraž
1000 primeraka

Beograd, 2024.

Andrea Bajani
SVAKO OBEĆANJE

Izdavač / Štampa / Plasman: **DERETA doo**, Vladimira Rolovića 94a,
11030 Beograd, tel./faks: 011.23.99.077; 23.99.078, **www.dere.rs**
KNJIŽARA DERETA, Knez Mihailova 46, Beograd, tel.: 011.26.27.934, 30.33.503

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.131.1-31

БАЈАНИ, Андреа, 1975–

Svako obećanje / Andrea Bajani ; prevod sa italijanskog Gordana Subotić.
– 1. Deretino izd. – Beograd : Dereta, 2024 (Beograd : Dereta). – 245 str. :
ilustr. ; 21 cm

Prevod dela: Ogni promessa. – Tiraž 1.000.

ISBN 978-86-6457-493-8

COBISS.SR-ID 119587849